

POMOS_{POST}

Calebasse

Oud appelras Enkele Griet teruggevonden

*Oude fruitbomen beschermers
van zeldzame paddenstoelen*

Colofon

Pomospost is een kwartaaluitgave van de Noordelijke Pomologische Vereniging

Redactie Pomospost

Jan Veel: *Eindredacteur / Pomologische onderwerpen.*
 Gerrit J. Pollard: *Creatief Culinair, Buitengeluiden.*
 Harm Moek: *Bestuurszaken, coördinatie activiteiten.*
 Lars van Hemmen: *Vormgeving, fotografie & advertenties.*
 (www.larsvanhemmen.nl)

Contact Pomospost

Molenweg 122, 9365 PH Niebert
 E-mail: janveel@hotmail.com,
 tel.: 0594 - 549173
 Website: www.npv-pomospost.nl

Aanleverdata kopij:
 Voorjaar: 17/1 2012, zomer 24/4 2012

Lidmaatschap

U ontvangt de Pomospost bij het lidmaatschap van de NPV en dit kan op elk moment ingaan. Het lidmaatschap bedraagt € 30,- per jaar. Beëindiging van het lidmaatschap dient voor 1 december per e-mail of per brief te worden ingediend bij de ledenadministratie.

Ledenadministratie: N. Hovinga
 e-mail: nico-zushovinga@hetnet.nl

Contributie en betalingen

ING-Postbank: 254692 t.n.v.
 NPV te Assen
 Rabobank: 38.28.84.442 t.n.v.
 NPV te Assen

NPV bestuur

Voorzitter: Charley Erkens
 E-mail: charley.erkens@planet.nl
 Tel.: 0317 - 350634
 Secretaris: Nico Hovinga
 E-mail: nico-zushovinga@hetnet.nl
 Tel.: 0513 - 646865

Penningmeester: Harm Moek
 E-mail: ha.moek@planet.nl
 Tel.: 0512 - 302627

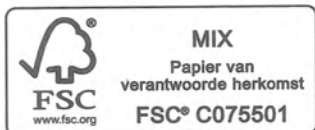
Leden: Lex Kleijn, Roelf Koning, Gerard Brouwer en Heim Nagelhout.

Algemeen Secretariaat NPV

Tel.: 0513 - 646865

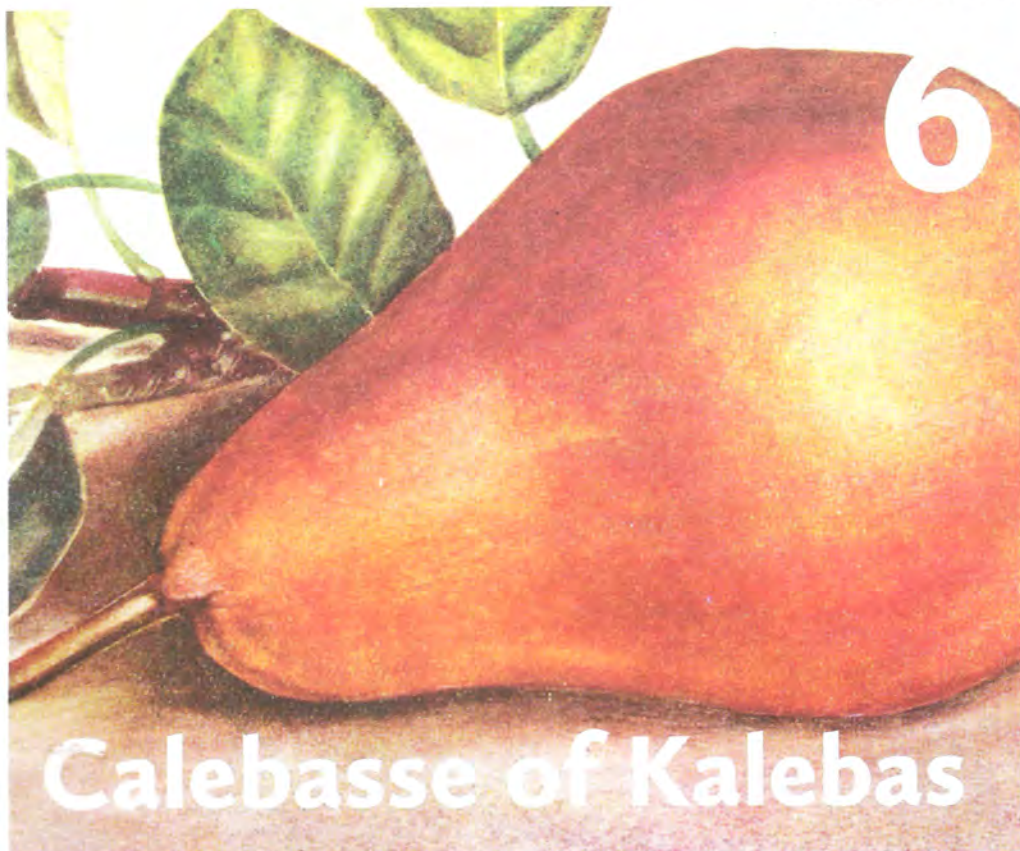

De Pomospost is gedrukt op FSC-papier en verstuurd in biologisch afbreekbaar plastic.

Drukkerij Banda Heerenveen

Telefoon: 0513 - 630 630
 www.banda.nl

Calebasse of Kalebas

Calebassen zijn peren die op de oude fleskalebas lijken

Hoogstambrigade Friesland

Snoeien in de boomgaard Schatzenburg

Perziken zonder zorgen

Marketonzen blijken gezonde perzikbomen

De Schoonebeeker

Schoonebeekers kunnen in boomgaarden

Vruchtboomkanker

Gevreesde aantasting bij appel- en perenbomen

INHOUD

6 Pomologie

Peren met de naam calebasse hebben eren lang gerekt flesvorm ontleend aan de vorm van de fleskalebas, een soort pompoen. De oude appel Enkele Griet is teruggevonden. Verder aandacht voor enkele bogaarden in Friesland.

20 Ziekten en plagen

Vruchtboomkanker is de meest gevreesde ziekten bij appel- en perenbomen. Preventieve maatregelen zijn belangrijk.

25 Boekenwurm

Aandacht voor twee nieuwe publicaties: het E-magazine Smultuin en het Smaakboek Achterhoeks Fruit

26 Creatief Culinaire

Enkele lekkere gerechten voor de winter: punch, taarten en broodjes

32 Verslag van de Algemene ledenvergadering 2011

Het overleg en de discussies over de intensivering van de samenwerking tussen NPV en Fruithof gaan voort.

VAN DE VOORZITTER

Het afgelopen kwartaal gaf een goede fruitoogst, o.a. in de Fruithof, en ook veel overleg over de samenwerking tussen NPV en Fruithof. Het is nu duidelijk dat de besturen van NPV en Fruithof per 1 maart een plan presenteren voor intensivering van de samenwerking. Op de volgende ALV wordt dit een belangrijk agendapunt. In de tussentijd vraagt dit van de besturen het nodige werk om tot een goed plan te komen. De vorige Pomospost bevatte enkele open brieven van verontruste leden over de toekomst van de NPV. Recent kwam van de auteurs het verzoek om deze brieven te behandelen in een bestuursvergadering. Afgelopen bestuursvergadering (14-II) is afgesproken dat zij een reactie krijgen op hun brieven. Uiteraard zullen we de andere leden op de hoogte houden in de volgende Pomospost. Op de extra ALV van 8 oktober jl. verzochten enkele leden het bestuur om met de verontruste leden, verenigd onder de naam 'Vrienden van het Oude Fruit', te gaan overleggen. De voorzitter heeft deze groep hiertoe uitgenodigd waarbij dan twee bestuursleden en twee verontruste leden aanwezig zouden zijn. Helaas, en teleurstellend voor het bestuur, heeft de groep laten weten op dit moment aan overleg geen behoefte te hebben. Hopelijk gaat dit na de jaarwisseling wel lukken. In ieder geval willen we graag alle leden, maar zeker ook de groep 'Vrienden van het Oude Fruit', van harte uitnodigen voor de volgende ALV. Noteer de datum alvast in uw agenda: 7 april 2012.

Bij deze nog een oproep aan diegenen die nog niet hun e-mailadres hebben doorgegeven, om dit alsnog te doen. Graag willen wij hierover beschikken voor een goede communicatie tussen bestuur en leden, waarbij we onder andere denken aan een nieuwsbrief.

Voor iedereen alvast goede feestdagen en een goed 2012 met een vereniging die met veel enthousiasme in samenwerking werkt aan haar doelstellingen. In het voorjaarsnummer meer hierover.

Charley Erkens
Voorzitter NPV

Heeft u een leuk artikel voor de Pomospost?

Stuur uw artikel samen met beeldmateriaal naar janveel@hotmail.com

* Foto's bv 1024 pixels of hoger. Grote bestanden (boven 5 Mb) graag via www.wetransfer.com versturen.

In de regio

Regiovertegenwoordigers (informatie over NPV-activiteiten)

Friesland:

Griet Bergsma, tel.: 0513 - 529357

E-mail: grietbergsma@hetnet.nl

Aafke Meinesz, tel.: 0594 - 549387

E-mail: a.f.meinesz@planet.nl

Groningen:

Jan Veel, e-mail: janveel@hotmail.com

Drenthe en kop van Overijssel:

Geert Bosma, tel.: 0561 - 441567

E-mail: garagebosma@yahoo.com

Noord-Holland:

Annemiek Dorland, tel.: 0299 - 432125

E-mail: jandorland@wanadoo.nl

Flevoland:

Marten Pelleboer, telefoon: 0320-223723

e-mail: m.pelleboer@chello.nl

Noord Brabant/Limburg:

Ger van Santvoort, telefoon: 0493-492656

e-mail: v.santvoort@planet.nl

Regionale contactpersonen vragen over oude fruitrassen

Oost-Nederland:

Hennie Rossel, tel.: 0575 - 552828

e-mail: hennie@rossel.nu

Noord-Holland:

Annemiek Dorland, telefoon: 0299 - 432125

Zuid-Holland en Utrecht:

Josje Regout, tel.: 0172 - 571918

e-mail: josje@oudefruitrassen.nl

Informatie enten, determinatie en oude fruitrassen:

Harm Moek, e-mail: ha.moek@planet.nl

Informatie over ziekten & plagen in bomen en fruit:

Jans Koops, tel.: 050 - 3095286

e-mail: info@fruihof-frederiksoord.nl

NPV NIEUWS

Winnaar van de NPV Fruitboomtegoedbon

In de brief van 25 juli 2011 was door het bestuur aan alle leden gevraagd hun actuele e-mailadres naar de ledenadministratie te sturen. Ongeveer 200 leden hebben aan dit verzoek voldaan. Mede hierdoor is het aantal bekende adressen gestegen tot boven de 70%.

Onder de snelle inzenders (vóór 1 oktober) zou een fruitbomentegoedbon worden verloot.

De loting heeft inmiddels plaats gevonden en als winnaar is uit de bus gekomen de Vereniging MMWZ 'De Bongerd'. MMWZ staat voor Mens- en Milieuvriendelijk Wonen Zwolle. Contactpersoon: Harrie Hamstra, penningmeester.

De vereniging heeft zelf een boomgaardje, vandaar hun collectief lidmaatschap van de NPV. Groepjes fruitbomen liggen verspreid tussen de woningen van het complex, in totaal ca. 20 huizen. De leden doen zelf het onderhoud van het groen en water. Ze snoeien dus ook zelf de bomen. Een aantal bewoners heeft eerder een snoeicursus gevolgd in de Fruithof. Het geheel maakt een zeer verzorgde indruk. Er bestaan plannen voor het inrichten van een tweede soortgelijk complex in Zwolle.

Op maandag 14 november 2011 heeft een delegatie van het bestuur de prijs persoonlijk uitgereikt in

Zwolle aan de dames Mirjam Smith en Lonneke de Koning - de Rijk.

Op foto 1 ziet u de dames samen met wat ze noemen hun 'jongvee' dat zomers in de boomgaard 'graast'. Op foto 2 ziet u de secretaris van de NPV Nico Hovinga die de bon overhandigt.

Het bovenstaande mag voor leden die hun e-mailadres nog niet naar de ledenadministratie hebben gestuurd, een stimulans zijn dit als nog te doen.

E-mail: ledenadministratie:
nico-zushovinga@hetnet.nl

250 fruitbomen voor Libellelezers

De afgelopen maanden zijn 250 hoogstam-fruitbomen feestelijk overhandigd aan bezoekers van de Libelle Zomerweek; die fruitbomen hadden gewonnen. De door Libelle geschonken bomen worden voorzien van de namen van de lezeressen, geplant in de acht natuurgebieden en landgoederen van Natuurmonumenten. Met familie en vrienden kwamen de winnaressen voor een feestelijk programma naar de plaatsen waar de bomen zijn aangeplant. Natuurmonumenten, die zich ook inzet voor het behoud van bomen van oude fruitrassen in het

landschap is blij met de Libelle-actie. Boomgaarden met oude rassen van appels, peren, kersen en pruimen behoren tot ons cultuurhistorisch erfgoed. En ze maken het landschap zoveel mooier.

Natuurbehoud, blad van Natuurmonumenten. Nr 4, winter 2011.

libelle

Rapport Buurtboomgaarden in Nederland

De Bomenstichting heeft in opdracht van Innovatie Netwerk een inventarisatie gemaakt over Buurtboomgaarden in Nederland. Ook enkele NPV leden hebben informatie daarvoor aangeleverd. Het rapport is onlangs (november 2011) verschenen en is te raadplegen op:

<http://innovatienetwerk.org/nl/bibliotheek/rapporten/498/BuurtboomgaardenInventarisatieBomenstichting.html>

In het volgende nummer zullen we aandacht aan dit rapport besteden.

Welkom Nieuwe leden

Calebasse of kalebas, pompoen of peer?

Een flink aantal oude perenrassen dragen de term Calebasse in hun naam. Ik ben er 46 in oude negentiende-eeuwse pomologische literatuur tegengekomen.

Slechts een paar daarvan zijn soms nog in een boomgaard te vinden. Ze zijn ooit Calebasse genoemd vanwege hun vorm, die aan een oud type langgerekte buikige fles doet denken. Dit is de vorm van de aloude fleskalebas, een vrucht die al in de middeleeuwen bekend was, en die de aanleiding was om langgerekte flesvormige peren ook als kalebas aan te duiden.

De naam kalebas

Het woord 'kalebas' is van Perzische oorsprong. Kalebas (squash) is een verzamelnaam voor een groot aantal aan elkaar verwante gewassen, zoals pompoen, flespompoen, fleskalebas en courgette (of zucchini). Kalebas is niet alleen een naam voor de plant, maar ook voor de diverse vruchten zelf. Vruchten die onrijp als groente gebruikt worden, zoals augurk, courgette en komkommer, en rijp als fruit genuttigd worden, zoals meloen, pompoen en watermeloen. Ze behoren tot de komkommerfamilie

(Cucurbitaceae), waarvan een aantal zowel met pompoen als met kalebas worden aangeduid. Veel van deze vruchten zijn inheems in Midden- en Zuid-Amerika en zijn pas sinds de 16e eeuw in Europa bekend.

Kalebas en pompoen

Volgens het Van Dale-woordenboek is de pompoen een op een meloen lijkende eetbare vrucht van een komkommerachtige plant Cucurbita pepo.

De term kalebas heeft meerdere en wat vage betekenissen:

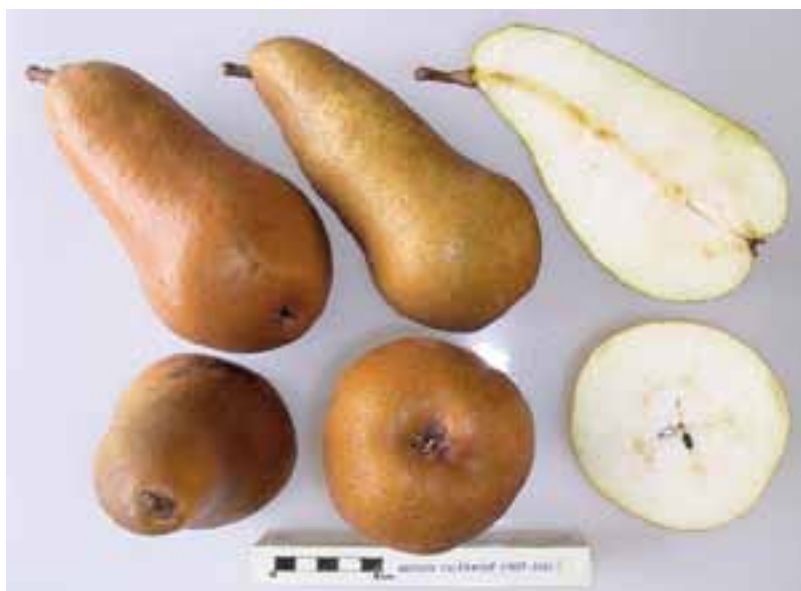
1. Een soort pompoen: een grote vaak ronde vrucht van een klimplant,
 2. De naam van een komkommerachtige plant zelf, waaraan deze vrucht groeit,
 3. De gedroogde bast of schaal van de onder 1. genoemde vrucht, die als nap, kom, fles, vaas, enz. wordt gebruikt. Zelfs een muziekinstrument wordt ervan gemaakt.
- Het verschil tussen pompoenen

en kalebassen is al met al niet erg duidelijk. Een vuistregel is dat de grotere en eetbare soorten 'pompoenen' worden genoemd, terwijl 'kalebassen' kleiner zijn, en vaak gebruikt worden als siervruchten en in de tropen ook voor het maken van gebruiksvoorwerpen.

Alle pompoenen en kalebassen die voor ons klimaat in aanmerking komen zijn éénjarige planten. Ze doen er één zomer over om van zaad naar enorme vruchten te groeien. De laatste jaren kweekt men erg veel kalebassen en pompoenen en men gebruikt ze vaak voor decoratie. In Nederland zijn 16 soorten pompoenen en 21 soorten kalebassen in de handel.

De fleskalebas

De wereldwijd veelverwerkte fleskalebas, de naamgever van de peren die calebasse genoemd worden, heet in het Latijn: *Lagenaria siceraria*. Het is een oude uit Midden-Azië afkomstige cultuurplant die al in de middeleeuwen in Europa bekend was en die nu tot het

Bijschrift

afzonderlijke geslacht *Lagenaria* wordt gerekend. De fleskalebas is erg moeilijk te telen in ons Hollandse kille klimaat. Zelfs in de kas geeft dit vaak problemen omdat ze niet afharderen bij een dalende temperatuur, waardoor ze snel gaat rotten. In het Nederlands worden de vruchten fleskalebas of ook kortweg kalebas genoemd, maar in het Middelnederlands *cauwoerde*, uit Oudfrans *caourde*, Nieuwfrans *gourde* (vergelijk ook het woord *courgette*). De fleskalebas (*Lagenaria siceraria*) is overigens een van de eerste gewassen die op aarde door de mens in cultuur is gebracht. Bijzonder is dat dit gewas zichzelf wereldwijd over zee heeft verspreid. De onrijpe vruchten, bladeren en jonge scheuten zijn eetbaar. Uit de schil van rijpe gedroogde vruchten worden diverse gebruiksvoorwerpen gemaakt.

Historische verscheidenheid

Een flink aantal peren hebben als naam *Calebasse* of een verbastering daarvan zoals *Calebas*, *Calbas*, *Kalbas*, *Kalbas*. In het Duits worden ze ook wel met *Flaschenbirne* aangeduid. Gemeenschappelijk hebben ze een langgerekte buikige flesvorm tot een meer augurkachtige vorm. Ze hebben halfsmeltend, zoet vruchtvlees.

Vier perenrassen met de naam *Calebasse* komen nog wel eens voor in boomgaarden:

Calebasse Bosc. Synoniemen: *Alexanderbirne*, *Beurré Bosc*, *Beurré*

d'Apremont, *Canelle*, *Carafon de Bosc*, *Kaiserkrone*, *Marie Louise*, *Paradis d'Automne*, *Princesse Marianne* (*foutief*), mogelijk na de *Williams* (*Williams Bon Chrétien*, in Noord Amerika *Bartlett* genoemd) wereldwijd het meest geteelde perenras. Wordt door kwekers aangeboden.

Calebasse à la Reine, beter bekend als *Fransche Wijnpeer*, andere synoniemen zijn *Poire à la Reine*, *Königinbirne*, wordt incidenteel in oude boomgaarden aangetroffen.

Calebasse de Tirlémont (syn. *Calebasse Pierre*), wordt soms ook nog in oude boomgaarden aangetroffen.

Calebasse van Marum (kent heel veel synoniemen, o.a. *C. Double Extra*, *C. Grosse*, *C. de Hollande*, *C. Carafon*, *C. Monstre*, *C. Monstrueuse du Nord*, *C. Royale*, *C. Impériale*, *Triomphe de Hasselt*, *Calebasse Nerckmans*, *Bouteille*, *Double Impériale Extra*, *Monstrueuse de Flandre*, *Frederic Lelieur*, *Grise Longue*, *Grote Calebasse*), wordt vanwege de zeer grote vruchten nog wel eens door kwekers aangeboden.

Maar er zijn veel meer *calebasses* in de perenliteratuur te vinden. Hier de overige die ik in de literatuur tegenkwam:

Twee bekende maar uit de teelt verdwenen *calebassen* hebben meerdere synoniemen zoals:

- 1 *C. Musqué* (syn. *Beurré de Payence*, *Calebasse de Hollande*, *De Venus*, *Kalblas*)

Houtsnede fleskalebas

- Musqué, Poire de Venus, Pijpzak, Pijpkan, Feigenbirne, Hospitalslemmer, Pitt's Calebasse).
- 2 C. Tougar, (syn. Tougard, Beauté de Flandre, Flemish Beauty).

Een aantal perenrassen heeft een synoniem een naam waarin de term calebasse voor komt. Dat geldt bv. voor onderstaande perenrassen:

- Abbé Fetel, syn. Calebasse Abbé Fetel
- Beurré d'Albret, syn. Calebasse d'Albret
- Beurré Capiaumont, syn. Calebasse Vasse
- Beurré Sterckmans, syn. Calebasse de Nerckmann, Calebasse Sterckmans
- Beurré Bretonneau, syn. Calebasse d'Hiver
- Frédéric de Wurtemberg, syn. Calebasse Delvigne
- Marie Louise, syn. Calebasse Saint-Augustin
- Princesse Marianne, syn. Calebasse Marianne, C. Princesse Marianne, Calebasse Passe Bosc

Andere peren hebben de tem calebasse in de meest gebruikte naam en hebben geen of een enkel synoniem. De meeste daarvan zijn waarschijnlijk uit de teelt verdwenen.

C. Bauchau, C. Belail, C. Boisbunuel, C. Collins, C. Courbé, C. Curtet, C. d'Anvers (waarschijnlijk identiek aan de Calebasse Verte Longue d'Anvers), C. Belle de Bruxelles, C. de Bavay, C. d'Eté, C. de Lirons, C. Eugene, C. de Provence, Calebasse (de Tournay), C. Dietrich, C. Double (de Enghien), C. Fondante, C. Kickx (Kiks), C. Leroy, C. Madame Bachelier, C. Madame Charles Furst

C. Oberdieck (syn. Calebasse d'Octobre), C. d'Orange, C. Rose (Poire Rose), C. de Swates, C. Verte, C. Vos, Grosse Calebasse (bedoeld is een andere dan de C. Musqué of de C. van Marum), Winterkalebas (foutief synoniem in Utrecht voor de Winterrietpeer).

Musqué dezelfde als Tirlémont?

Een discussiepunt is of de Calebasse de Tirlémont dezelfde is als de oude Calbas Musqué die door Knoop in zijn Pomologia van 1758 wordt beschreven. Hennie Rossel stelt, op bladzijde 132 in zijn boek 'Oude Fruitrassen. Erfgoed uit vroeger eeuwen', dat de Calbas

Musqué in de negentiende eeuw in een oude kloostertuin in Tienen (België) stond, daar de naam Calebasse de Tirlémont kreeg en vervolgens onder die naam is verspreid. De Calebasse Musqué zou zo een naamsverandering hebben ondergaan.

Rossel houdt geen rekening met de grote verschillen in de beschrijvingen van beide peren. Ze blijken in grootte, vorm, kleur, smaak en rijptijd erg veel te verschillen. Volgens de 19e-eeuwse pomoloog Alex Mathieu (Pomologische Monatshefte nr. 5, 1894, pag.89) bv. lijkt de Tirlémont het meest op een groot uitgevallen Durondeau, even roestig en regelmatig gevormd. De Calebasse Musqué ziet er, als ik naar de oude afbeeldingen van deze peer

kijk, uit als een bultige en vlekkerige Calebasse Bosc. Waarschijnlijker is het dat de door Knoop beschreven Calebasse Musqué verloren is gegaan. Ze ontbreekt in ieder geval in de diverse pomologische collecties in binnen- en buitenland.

Tekst: Jan Veel

Vruchtboomkwekerij
G. Snel
eigen kwekerij sinds 1924

Het adres voor al uw vruchtbomen

breed assortiment
ook in zware bomen
oude rassen
kleinfruit, bessen enz.
persoonlijk advies

Huizerstraatweg 2 voor, Naarden
telefoon: 035-5253712 / 06-22315559

bezoek onze website: www.fruitbomenkwekerij.nl

Lubbert Dijk, Baggelveld 2, 9312 VE Terheijl

kwekerij "de Baggelhof"

- Historische hoogstamfruitbomen
- Levering onderstammen ism F.Kuiper BV
- Vermeerderen van fruitrassen
- Enten en oculeren op verzoek
- Levering van kleinfruit
- Flora inventarisatie
- Snoeiwerkzaamheden
- Advisering:
 - aanleg boomgaard
 - heg
 - grasland beheer
 - natuurontwikkeling
 - aanleg poelen
 - inrichting moestuinen
 - erf inrichting
 - landschappelijke beplanting
 - aanleg wijngaarden

Mobiel: 06-11518397

E-mail: lubbert@baggelhof.nl

Website: www.baggelhof.nl

Alternatieve Boomkwekerij

Boomkwekerij
Hendrik ten Elsen

Wij geven u persoonlijk een deskundig en uitgebreid advies over het ruime assortiment oude vruchtboomrassen.

U bent van harte welkom maar belt u eerst even.

Tevens voor advies en uitvoering aanleg en onderhoud van boomgaarden.

tel.: 0545-293065 e-mail: boomkwekerijtenelsen@planet.nl
Kempersdijk 50A, 7161 RG NEEDE

Verkoop van onze producten in Noord-Nederland wordt verzorgd door kwekerij "de Baggelhof".
Voor informatie: www.baggelhof.nl

Bezoek ook onze website: www.tenelsen.nl

J. Bruin Midwoud
KLIMMATERIALEN

DRIEPOOTLADDERS
DIVERSE LENGTES LEVERBAAR

Buurt 21A, Midwoud
Postbus 19, 1679 ZG Midwoud
Telefoon: 0229 - 201 212

HOOGSTAMFRUITBOMEN

In West-Vlaanderen

met meer dan 100 rasbeschrijvingen

Boordevol informatie over hoogstamfruitbomen.

Inhoud o.a.: plannen voor het planten, soorten rassen, ziekten en plagen, planttips, oogsten enz. 216 bladzijden fruitplezier.

Een e-mail met uw adres naar: info@npv-pomospost.nl is voldoende.

Slechts € 8,- incl. porto

De Wiltfang

Goed tuingereedschap per post

www.dewiltfang.nl

0346 - 218111 voor catalogus
Postbus 41, 3738 ZL Maartensdijk

Tien jaar Hoogstambrigade Friesland

Snoeien in de boomgaard van landgoed Schatzenburg

Op 29 oktober wordt de startdag van het snoei-seizoen 2011-2012 geopend met een gezamenlijke startdag op landgoed Schatzenburg te Dronrijp. De dag heeft een feestelijk tintje door het tienjarig bestaan en de opening vindt plaats op een zeer unieke buitenschaarplaats, waar wel honderd hoogstamfruitbomen staan. De zes regio's, die samen de Friese Hoogstambrigade vormen, zijn uitgenodigd in Dronrijp voor de aftrap van het nieuwe snoeiseizoen.

De dag wordt begonnen met een opening van de voorzitter van Landschapsbeheer Friesland, de heer Wiersma, die terugblijkt op tien jaar hoogstambrigade en zijn functie in het onderhoud van het landschap. Een buitenstaander merkt op dat de hoogstambrigade in Friesland strak georganiseerd is, met een zestal regio's die gecoördineerd worden vanuit de regio zelf, in samenwerking met het kantoor in Beetsterzwaag.

Dhr. Poerink vat het ontstaan

en de bijzondere positie van Schatzenburg samen. Het landgoed is niet voor publiek toegankelijk, behalve op de landelijke landgoederendag. Lucas Roodbaard heeft de tuin ontworpen met boomgaard, park en stinzentuin. De NPV heeft, bij monde van een groep determineerders onder leiding van Cor Couvert, een belangrijke rol gespeeld bij het determineren van het aanwezige fruit. Door de burgers

*De hoogstambrigade
in Friesland viert dit jaar
zijn tienjarig bestaan*

aan te bieden om een of meer fruitbomen te adopteren, wordt een groot gedeelte van het gegroeide fruit huishoudelijk verwerkt.

Een plaatselijk bekende imker geeft zijn visie op de bijenhouderij en de rol van de bij in de boomgaard. Het krom uitgroeien van appel of peer wordt in verband gebracht met het onvoldoende bestuiven van het vruchtbeginsel. Dus het werk van bijenvolken is van onschatbare waarde voor de boomgaard.

Na de inleiders en de heerlijke koffie met speciale appeltaart wordt er verhuisd naar de

boomgaard. Jan van der Meer geeft namens Landschapsbeheer een zeer nuttige instructie over het gebruik van ladders en gereedschap. De aanwezige snoeiers, waaronder menig lid van de NPV, gaan enthousiast aan de slag met het snoeien van de hoogstambomen. De dag wordt als zeer waardevol ervaren en het werken in de boomgaard was mede door de goede zorgen van Landschapsbeheer en het voortreffelijke werk van de bediening door Schatzenburg een zeer speciale opening van het snoeiseizoen.

Tekst: Harm Moek

Info over huis Schatzenburg te Dronrijp

Adres: Eastryp 2 in Dronrijp (nabij Leeuwarden).

Niet te bezichtigen. De tuinen zijn op Open Monumentendagen te bezoeken.

Breed onderkelderd buitenhuis, gebouwd in 1698, vernieuwd in 1725, werd van nieuwe vensters voorzien in 1780 en daarna nauwelijks veranderd.

De in landschapsstijl aangelegde tuin heeft grote boomgaarden met veel bijzondere oude fruitrassen.

Op de vroegachtiende-eeuwse buitenplaats is in circa 1840 het huidige park in landschapsstijl aangelegd, vermoedelijk naar een ontwerp van de bekende tuinarchitect Lucas Roodbaard. Hierin treffen we slingerpaden, boomgaarden, vijvers, gracht, moestuin met druivenkas en een romantisch parkbos aan. Begin 2007 is het voorterrein, onder leiding van de Stichting tot Behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen, weer in de oude staat teruggebracht. De provincie stelde hiervoor subsidie beschikbaar uit het fonds Plattelânsprojekten. In 1999-2000 is het park uitgebreid met het nieuw aangelegde Van Beijmabos naar ontwerp van tuinarchitect Els van der Laan. De totale oppervlakte is circa 3,5 hectare.

Bij het huis staan een grote boomgaard en een tweetal kleine boomgaarden met in totaal 135 fruitbomen.

Naast bekende oude fruitrassen (Goudreinette, Notaris e.d.) staan er zeldzamere rassen zoals bijvoorbeeld de appels Baumanns Reinette, Charlamowsky, Framboosappel, Hollandse Bellefleur, Rode Calvinj,

Glockenapfel, Oost-Friese Calvinj, Siberische Glasappel, Witte wijnappel, en de peren Beurré Diel, Calabasse de Tirlémont, Duchesse d'Anjouleme en Foppenpeer. Een twintigtal oude fruitbomen zijn in de boomgaarden zijn nog niet gedetermineerd.

De boomgaard bij familie Buisman

Sjoerd Buisman uit Boornbergum reageerde als een van de eersten op de oproep van de redactie om mee te werken aan een Boomgaardbezoek, daarom hier het volgende verslag. Toen de familie Buisman zich ging vestigen op het huidige adres was hun beider wens om minstens een Goudrenet en een Gieser Wildeman aan te planten. Er werd een boomgaard aangeplant.

Toen Sjoerd stopte met werken is hij gaan zoeken naar een nieuwe invulling van zijn vrije tijd. En in beeld kwam Landschapsbeheer Friesland. Als vrijwilliger in een doordeweekse groep hielp hij met klusjes op boerenerven en in natuurgebieden.

Zijn fruitbomen groeiden voor spoedig en dit noodzaakte tot het volgen van een snoeicursus gegeven door Auke Kleefstra. Tijdens de snoeicursus werd het idee geboren om in het verband van Landschapsbeheer een soort Hoogstambrigade te beginnen en al snel werd Sjoerd Buisman aangetrokken tot het in ploegverband snoeien van hoogstambomen in Zuid-Oost-Friesland en werd hij ook coördinator.

Door het snoeien in de boomgaarden werd er meer kennis

vergaard over het bestaan van de vele appel- en perenrassen. Dit had tot gevolg, dat alle facetten van fruitboomonderhoud en met name het enten en oculeren werd aangeleerd. Het verzamelen van enthout bij de boomgaarden waar gesnoeid werd was het begin van het verzamelen van oude al of niet bekende fruitrassen.

Bij de boomgaard van de familie Buisman is een zaak heilig en wel de zichtlijn naar het achterliggende landschap. Het planten van fruitbomen is hier uit den boze.

Tijdens onze rondgang begonnen we bij de Goudreinet, waar een mooie oculant aan groeit van de Queen. De Gieser Wildeman produceert veel peren en vergeet te wortelen. Deze boom wordt met koorden in evenwicht gehouden en de opvolger staat er al naast. Ook een Hermien van Eibergen is aanwezig. Als de zichtlijnen gerespecteerd moeten worden, dan wordt men inventief. We liepen langs een perenboom met wel tien tot elf verschillende soorten welke erop geënt zijn.

Familie en vrienden worden rijkelijke voorzien van de door hem geënte bomen en op onderstammen. Het labelen van de soorten is

vermakelijk om te zien. Van familie en vrienden komen houtjes van opgesmikkelde ijsjes om voorzien te worden van de naam van het geënte ras. Wat opvalt bij de boomstammen, dat deze er mooi glad uitzien, wat het aanbrengen van lijmbanden goed mogelijk maakt.

Dat de hobby van Sjoerd ook invloed heeft op familieleden, vertaalt zich in het gezamenlijk snoeien en bespreken van de uit te voeren handelingen met hun dochter.

Al met al een zeer enthousiast en gedreven lid met passie voor de boomgaard.

Tekst: Harm Moek

Perziken zonder zorgen!

Uzult wel denken: dat kan toch bijna niet? Vaak horen we dat perzikbomen aan de krulziekte bezwijken. Ook bij ons zijn tot tweemaal perzikbomen er aan dood-gegaan. Nu hebben we enkele Merketonzen staan die kerngezond blijven.

Diverse keren hebben we gehoord dat de Merketonzen resistent zouden zijn tegen de krulziekte. Dit lijkt dus zo te zijn. De verschillende soorten Merketonzen kunnen zelfs uit zaad opgekweekt worden. Men kan wel zeggen dat wij Super-Merketonzen 'op de kop getikt hebben'. Door de enorme groeikracht van deze perzikbomen is vruchtdunnen bij ons overbodig. De bomen zijn als hoogstam opgekweekt. Het perzikaroma is naar onze mening van superieure kwaliteit. Wilt u ook zo'n mooi resultaat? Zeven jaar is er zeker nodig voor de eerste vruchtdracht. De resultaten kunt u zelf aanschouwen op de foto's.

Tekst: Henk Gijsberts

Aanvulling van de redactie

Marketonzen of Merketonzen zijn perziken die van oudsher in het oosten van het land worden geteeld en daar nog wel in boerenboomgaarden voorkomen.

De herkomst is onbekend. Vermoed wordt dat ze behoren tot de z.g. Wassenbergergroep. De perzikrassen Wassenberger, Kernechter vom Vorgebirge, Roter Ellerstädter en Reine de Vergers zijn oude witvlezige en zaadvaste rassen (d.w.z. ze komen uit uitgezaaide pitten vrijwel soortecht terug), die zo veel op elkaar lijken dat deze tot dezelfde groep worden gerekend. Vaak zijn het lokale typen, ontstaan doordat er enige variatie kan optreden tussen de uitgezaaide exemplaren van deze rassen. De beste zijn opgeënt en onder verschillende namen verspreid. Door selectie in de loop van vele jaren is de Wassenberger waarschijnlijk het beste aangepast aan het Nederlandse klimaat. De naam van de Wassenberger is te

herleiden naar het Duitse dorp Wassenberg dat vlak over de Nederlandse grens ligt tussen het Limburgse Vlodrop en het Duitse Erkelenz. De vruchten rijpen in de eerste drie weken van september, zijn middelgroot en hebben wit vruchtvlees met veel rood om de losse pit. Ze hebben een goede smaak, al hangt de kwaliteit af van de weersomstandigheden in die tijd van het jaar. De groei is sterk. De bomen kunnen erg vruchtbaar zijn en moeten dan sterk worden gedund. Bekend is dat de rassen uit de Wassenbergergroep minder vatbaar zouden zijn voor de gevreesde krulziekte. Al deze kenmerken (zie foto's, resistentie tegen krulziekte, groeikracht en prima smaak kwaliteit), zijn ook terug te vinden in de beschrijving van de Marketonzen van Henk Gijsberts.

Tekst: Jan Veel

Oud appelras terug-gevonden

Een van onze NPV-leden vond in Drachten (Fryslân) een onbekende appel. Met behulp van de determineergroep Vrienden van het oude fruit lukte het na enig speurwerk de naam te achterhalen. Het bleek de Enkele Griet te zijn. Deze appel is in 1758 reeds beschreven door J.H.Knoop.

Inmiddels is reeds enthousiast veilig gesteld en in het voorjaar zullen we hiervan een paar nieuwe boompjes enten. Dit is ook de basisdoelstelling van de NPV: Het opsporen en bewaren van oude fruitrassen!

Tekst: Griet Bergsma

Auke Kleefstra

Fryslân

Broekhusterwei 11 (bezoekadres)
NL-8495 HJ Aldeboarn,
telefax: 0566-631588
mobiel: 06-50 97 25 93
e-mail: arkleefstra@zon

Zuid-Holland

Floreslaan 3
3131 NA Vlaardingen

Vrucht
uitg

Bezoek ook onze web

Geachte meneer,

Wilt u mijn advertentie in Pomospost als volgt wijzigen?

Auke Kleefstra

Fryslân

Broekhusterwei 11 (bezoekadres)

NL-8495 HJ Aldeboarn,

telefax: 0566-631588

mobiel: 06-50972593

e-mail: arkleefstra@zonnet.nl

wijzigen in:

Auke Kleefstra

Fryslân

Boskwei 1A (Bosweg)

NL-9262 SX Sumar

mobiel: 06-50972593

telefoon: 0566-631588

e-mail: arkleefstra@zonnet.nl

Van der I

Het adres is

Zelf wijn, b

Open van dinsdag t/m vrijdag
10.00—18.00 uur
Zaterdags van 10.00—17.00

www.vanderkooyjubbega.nl

www.vruchtboom.nl/vlaardingen.html

cel Tross
moloog

in:

reg en onderhoud
ngaarden, boominspectie
teits-onderzoek
emanalyse
urtechniek

Koewelendijk 25, 7161 RJ Nede
fax: 0545-293003, mobiel: 06-22330626
E-mail: info@pomoloog.nl
www.pomoloog.com

Assortiment Laan- en Vruchtbomen

Tevens uw leverancier voor uw gehele
erfbeplanting

Kijk voor meer plantinformatie op
www.boomkwekerij-veldhuys.nl

Particulieren welkom op zaterdagmorgen
volgens afspraak

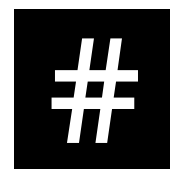
correspondentieadres: Kastanje 10, 8141 TA Heino
kwekerijadres: Tollensteeg 2, 7722 JS Hoonhorst

telefoon: 06-429 234 99

fax: 0572-394 693

e-mail: info@boomkwekerij-veldhuys.nl

meer weten: www.boomkwekerij-veldhuys.nl

ART DIRECTOR
LARS VAN HEMMEN

*“Vaak kunnen we met het denken
enkel redenen verzinnen
om iets niet te doen,
terwijl het gevoel het juist goedkeurt.”*
- LvH 2008 -

Mobiel: 06 - 13 888 467
mail@larsvanhemmen.nl
www.larsvanhemmen.nl

COMMUNICATIE - FOTOGRAFIE - GRAFISCH ONTWERP

De Schoonebeeker

Ik ben Rob Brummel, 41 jaar en woon samen met mijn partner Maurice in het Drentse ie Exloërmond. In het dagelijks leven ben ik assistent-productmanager van een groot raamdecoratiebedrijf en mijn grootste passie is: het fokken van Schoonebeekers.

De Schoonebeeker is een inheems schapenras dat vroeger in grote aantallen de heide van Drenthe en ruime omgeving begraasde. Het voorzag de eenvoudige keuterboertjes van een bout en wol, maar nog veel belangrijker: mest, die opgevangen werd in de schaapskooi. Met deze mest werden schrale en ruige gronden rijp gemaakt voor vruchtbare akkerlanden en kwam de landbouw tot ontwikkeling. Vandaag de dag is er niet zoveel heide meer en worden veel natuurterreinen mechanisch of met exoten (buitenlandse veerassen) onderhouden. Veel plaats is er voor de Schoonebeeker niet meer, waardoor het intussen het zeldzaamste schapenras van Nederland is geworden. In het stamboek staan nog slechts ruim 1000 oaien ingeschreven van dit opvallende schapenras. Daarvan heb ik er 60, naast vele lammeren en ruim 20 fokrammen. Mijn passie gaat twee richtingen op: Ik vind dit schapenras opvallend sierlijk, zijn vele bonte kleuren erg mooi en ik houd van het

eigenzinnige karakter. Daarnaast heb ik er grote moeite mee als een zeldzaam cultureel erfgoed verloren gaat, en ik wil mijn steentje bijdragen aan de instandhouding van dit ras.

Schoonebeekers zijn hele grote schapen, staan hoog op de poten en hebben een lang lijf. Ook hun staart is heel lang, soms reikt deze haast tot op de grond. In tegenstelling tot de meeste schapenrassen is hun vacht niet kroezig, maar juist heel lang en sluijk, bijna harig. Het meest opvallend is de kop. De Schoonebeeker heeft een grote, lange kop met een zogenaamde Romeinse neus, een gebogen, ronde neus. Schoonebeekers mogen voorkomen in alle kleuren die je kunt bedenken: wit, zwart, bruin en rossig, maar verreweg de meeste zijn bontgeklekt, vooral op de kop en poten. Wanneer de vlekjes klein en een beetje sproetachtig zijn, noemen we dat smodde. Grotere vlekken worden bont genoemd. Ik heb geen favoriete kleur, ik vind het leuk dat

juist alle kleuren vertegenwoordigd zijn. Misschien is geheel wit niet de meest spannende kleur, maar omdat dit bij de Schoonebeeker bijna niet voorkomt, zijn ze bij mij meer dan welkom! Maar het meest karakteristieke van de Schoonebeekers is misschien wel hun vermogen om met laagwaardige voeding gezond en oud te worden, iets wat ze van vroeger hebben overgehouden. Ze zijn ijzersterk, taai, duurzaam, weinig gevoelig voor veelvoorkomende schapenziekten, lammeren geheel zelfstandig en probleemloos af en hebben een lekker eigenzinnig karakter. Zoals gezegd, er zit veel 'natuur' in.

Mijn eerste oaien heb ik 12 jaar geleden aangeschaft, en intussen is dit koppel uitgegroeid tot haar huidige omvang. Jaarlijks worden zo rond de 100 lammetjes geboren waarvan de meeste ramlammetjes verkocht worden aan de slager. Slecht een paar ramlammetjes die heel veelbelovend lijken, mogen uitgroeien om wellicht later als fokram geselecteerd te worden. Ook de

mooiste ooilamieren blijven, zij vervangen de 25% oudere ooiën die door slijtage of matige fokprestaties het veld moeten ruimen. Zo wordt het koppel steeds op een foktechnisch hoger plan gebracht. De overige ooilamieren vinden hun weg naar andere, beginnende liefhebbers.

De lammertijd is mijn meest favoriete periode. Een Schoonebeekerooi werpt normaliter één tot twee lammetjes. Het is altijd spannend om te zien dat de weloverwogen paring die je bedacht hebt tussen de ram en de ooi slaagt. Zijn de lammetjes mooi van uiterlijk, wat is hun kleur en van welk geslacht? Je hoopt dat de paring werkt en dat de lamieren het beste van hun ouders verenigen. Soms werkt dat, maar soms ook niet. Alleen met de gelukke combinaties fok ik door. Afgelopen voorjaar was ik zo blij als een kind dat een favoriete, met haar negen jaar al wat oudere ooi, na een leven vol ramlammetjes eindelijk een ooilam wierp!

De schapen worden deels gehouden op (kleinere) natuurterreintjes van natuurbeherende instanties, en deels op weideterreintjes, al dan niet met fruitbomen, van particulieren die het leuk vinden mooie zonder de zorgen en lasten te dragen. Het werk is voor mij en maakt deel uit van de hobbybeleving. Natuurlijk, het is best wat werk, maar lekker bezig zijn met vee in de natuur is heerlijk en ontspannend.

De scheerperiode brengt het meeste werk met zich mee, dan moeten alle schapen en lamieren gevangen worden, de ooiën worden geschoren en de hoeven onderhouden en de lamieren krijgen diverse medicijnen in en krijgen hun oormerken. Het vangen is het meeste werk, veel gesleep met hekken en je moet de ooiën in de vangkooien drijven. De meeste werken probleemloos mee, maar er zijn altijd een paar dwarse ooiën of paniekerige lammetjes. Dat doen we met z'n tweeën, dan is de klus veel sneller gepiept. Een schapendrijvende

hond heb ik niet. Een dergelijke hond kan heel gemakkelijk zijn, maar vraagt ook veel intensieve verzorging en training. Een emmer met brokjes doet ook wonderen! Er zijn drukker periodes waarin ik soms het hele weekend met de schapen bezig ben, maar normaliter blijft het bij enkele avonden per week een uurtje controle. Prima te doen dus. In de kroeg hangen is toch niets voor mij!

Zoveel schapen vraagt wel een goede kennis en organisatie. En dat heb ik gelukkig wel in me. De veearts wordt niet rijk bij mij, als die eenmaal per jaar komt is het veel. Ik herken verreweg de meeste schapenaandoeningen zelf en kan ze ook verhelpen. Gelukkig komt er weinig 'narigheid' bij de Schoonebeeker voor, dit ras is sterk en zeer gehard. Voor het vangen heb ik koppelbare schapenhekjes, voor het bij-snijden van de hoeven een handig knipschaartje, voor het transport een klein schapenkarretje en voor het scheren (wat ik zelf doe) een lichtgewicht elektrische scheermachine.

Onderschrift

De vachten waren vroeger heel waardevol voor de kledingindustrie, maar tegenwoordig hebben ze slechts een beperkte restwaarde. Vachten van heideschappen zijn lang, sluiik en harig. Dat maakt ze heel geschikt om mee te vilten. Deze kunstvorm spreekt een toenemende groep liefhebbers aan. Ik adviseer met deze vachten en verstuur ze desgewenst ook per post. Om die reden kan ik ze goed verkopen en blijf ik niet met grote voorraden zitten.

Boomgaarden worden doorgaans niet of slechts extensief bemest en vormen daarmee met hun schaduwplekjes en ruigere begroeiing een prima leefomgeving voor Schoonebeekers. Wel zijn ze verzot op het blad, jonge twijgen en de schil van jongere bomen. Bescherming door een hekwerk of gaas om de stam is dus noodzakelijk. Oudere bomen worden met rust gelaten, maar ze schuren wel lekker tegen de ruwe bast die daardoor op schapenhoogte wat gladder wordt. Meer dan een deugdelijke afrastering is nauwelijks nodig, evenmin een schuur of afdak, hoewel een schuilhoekje uit de wind voor al te barre dagen wel gewaardeerd wordt. En verder fris drinkwater voor de warme dagen.

Voor de Schoonebeeker bestaat

een vereniging: de Nederlandse Fokkersvereniging het Drentse Heideschaap (NFDH). Naast de Schoonebeeker vertegenwoordigt de NFDH ook het Drents Heideschaap, een wat kleiner en gehoornd ras uit Drenthe. Sinds 10 jaar ben ik keurmeester van beide rassen en zeven jaar geleden ben ik ook de secretaris geworden van deze bloeiende en actieve vereniging met intussen al meer dan 250 leden. Nieuwe leden kunnen begeleiding krijgen, bemiddeling in fokdieren en veel informatie over alle aspecten van het hebben en houden van heideschappen.

Interesse? Kijk eens op de website www.drentsheideschaap.nl of stuur een e-mail naar nfdh_secretaris@hetnet.nl of bel 0599-672131.

[Foto's: keuze uit Schoonebeekerfoto, -1, 2, 3]

Country Winery

Voor verkoop van:

- * Resistente & bijzondere druivenplanten.
- * Bijzondere fruitplanten & oude fruitrassen.
- * BirdGard & Birdchaser vogelverschrikkers.
- * Nederlandse wijnen & wijnproducten.
- * Wijnproeverijen & cursussen.
- * Zorgkwekerij.

Jipkesbeltweg 42 Nijverdal - Hulsen.
Tel. 0548-623657, Mobiel: 06-38780384
www.Countrywinery.nl
E-mail: countrywinery@gmail.com
Geopend: donderdag, vrijdag en zaterdag
van 10.00 tot 17.00

F. Kuiper B.V.

BOOMKWEKERIJEN SINDS 1886

Postbus 57 9640 AB Veendam
tel. 0598-619410. fax: 0598-619136
e-mail: f.kuiperbv@veendam.nl

Dé leverancier van vruchtboomonderstammen, ook biologisch, geteeld op onze kwekerijen in Groningen en Flevoland.

Verkoop aan particulieren en pomologische verenigingen ook mogelijk via kwekerij "de Baggelhof".
E-mail: lubbert@Baggelhof.nl

Boomconsult

Boomverzorging Advies en beheer

Meer dan 25 jaar ervaring in:

vakkundig snoeien van alle (vrucht) bomen
takken versnipperen
vellen van gevaarlijke bomen
stobben frezen
aan – en verplanten
onderzoek en objectief advies
verzorging aanvraag kapvergunning

Boomconsult
De Welhaak 62
7887 HM Erica.
telefoon: 06-55 75 7635

Snoeibedrijf De Boomgaard

Voor:

- Deskundig snoeien van uw vruchtbomen
- Hulp/begeleiding bij snoeien (ook voor uw tuin)
- Snoeiadvies op maat
- Advies en onderhoud erfbeplanting
- Snoeicursus (individueel / groep)
- Meer....

T.050-5281399 M.06-25191441 info@snoeideboomgaard.nl

www.snoeideboomgaard.nl

biologische hoogstamboomkwekerij

De Sterappel

Veel oude
fruitboomrassen
Ook grote maten
verkrijgbaar

Wij zijn geopend van november tot en met april
vrijdag en zaterdag van 09.00 - 18.00 uur

Kees van Leeuwen
Weiweg 7, 4064 CJ Varik

telefoon: 06 219 540 18
telefax: 0344 652754

e-mail: sterappel@versatel.nl

Bezoek ook onze website: www.desterappel.nl

VRUCHTBOMEN EN KLEINFRUIT

biologisch - dynamische
KWEKERIJ
DE VROLIJKE NOOT

Oosterbutenweg 2
8351 GH Wapserveen
tel / fax 0521- 321580
www.devrolijkenoot.nl

Skal 6148

verkoop van november tot mei
vrijdag en zaterdag van 9.00 - 17.00 uur

Punch

Een warme opkikker

We zijn weer in de winter aangeland, na een zomer die niet helemaal aan onze verwachtingen heeft voldaan. Hier in de buurt viel de fruitoogst tegen door de late nachtvorst van afgelopen mei. Waar eerst zeventig bakken peren geplukt konden worden, moet nu volstaan worden met zeven bakken. De natuur is grillig en zo zie je maar weer dat de mens niet overal de regie over kan hebben en dat is maar goed ook! Zo zijn we dan verrast door de natuur, aanbeland in de winter en gaan we de feestdagen weer in. In Deventer, waar ik jaren heb gewoond, houden ze op 17 en 18 december het Charles Dickensweekend. Dit alles als voorbereiding op de feestdagen. Het oude Spijkerkwartier wordt omgetoverd tot oud Engels stadje en je gaat er terug in de tijd.

Geïnspireerd op het oude Engelse kerstgevoel geef ik u de volgende recepten, allemaal gebaseerd op de Engelse punch. Een aantal zijn met alcohol en twee zonder.

Hoe is punch ontstaan?

Punch is een mengdrank die waarschijnlijk in de achttiende eeuw in India is ontstaan. Het woord is dan ook afkomstig uit het Hindi. Oorspronkelijk was de drank een mix van water, thee, arak (een alcoholische drank), citroen en suiker. Via de Britse Oost-Indische Compagnie kwam deze in Europa terecht. Tegenwoordig wordt vaak rum gebruikt.

Warme gekruide punch

Een lekkere winterse opwarmer

Ingrediënten voor 6 personen

- 1 liter water
- 3 theezakjes (sinaasappel-kruidenthee)
- 100 gram basterdsuiker (lichte)
- 500 ml appelsap (halve liter)
- 350 ml witte rum
- 6 kaneelstokjes

Als u donkere basterdsuiker neemt, kunt u ook donkere rum gebruiken.

Bereidingswijze

Breng het water aan de kook.

Haal de pan van het vuur en doe de theezakjes erin.

Dek af en laat 5 minuten trekken.

Haal de theezakjes eruit en doe, appelsap, suiker, rum en de kaneelstokjes erin

Verwarm tot net tegen de kook aan.

Giet de hete punch in 6 mokken en doe per mok een kaneelstokje erbij.

Winterpunch zonder alcohol

Dit is ook voor kinderen een traktatie.

Ingrediënten voor 4 personen

600 ml appelsap

300 ml sinaasappelsap

1 eetlepel citroensap

2 eetlepels honing

2 theelepels koekkruident of speculaaskruident of kaneel

Bereidingswijze

Voeg het appelsap en sinaasappelsap samen en breng tegen de kook aan (niet koken).

Haal van het vuur en meng de honing, het citroensap en de kruiden erdoor.

Appelpunch zonder alcohol

Speciaal voor de fruitpersers onder ons.

Ingrediënten voor 4 personen

- 1 liter troebel of zelfgemaakt appelsap
- 500 ml zwarte thee
- 2 eetlepels lichte basterdsuiker
- sap van ½ citroen
- 1 kaneelstokje
- 1 biologische sinaasappel in schijfjes
- 2 kruidnagels

Bereidingswijze

Meng alle ingrediënten en verwarm (niet laten koken).

Laat het een paar minuten trekken.

Leg een sinaasappelschijf in elk glas.

Het zou natuurlijk kunnen zijn dat u met de kerst een heel gezelschap over de vloer heeft en als u dan na een wandeling thuis komt kunt u hen trakteren op een Oud-Engelse punch à la façon de Charles Dickens

Oud-Engelse punch

Ingrediënten voor 12 personen

4 sinaasappels

500 gram rietsuiker of witte basterdsuiker

4 flessen rode landwijn

250 gram gele rozijnen

375 ml bruine rum

4 pijpjes kaneel

12 kruidnagelen

Bereiding

De dag voor serveren:

De sinaasappels dun schillen en in kleine blokjes snijden. Ze bestrooien met de suiker en ze overgieten met 1 fles rode landwijn.

De rozijnen overgieten met de rum en ze ook een nacht laten trekken. U kunt ook een pot boerenjongens gebruiken.

Op de dag van uit schenken:

De 3 overgebleven flessen wijn verwarmen (niet koken) met de 4 pijpjes kaneel en de 12 kruidnagelen. De sinaasappelen en de rozijnen toevoegen (de rum even apart houden) en zorgen dat ook alle suiker erbij wordt gevoegd. De pan afdekken en 15 minuten laten trekken zonder te koken.

Voor het opdienen de rum (koud) en eventueel nog wat suiker toevoegen.

Onder in het glas het fruit doen en bijvullen met de warme drank.

De drank die over blijft kunt u in een goed afgesloten fles bewaren in de koelkast. Als u het met wat fruit onderin het glas op een koude avond voorzichtig opwarmt, kunt u nog een keer genieten.

Ik wens u allen mooie feestdagen. Heeft u nog vragen of wilt u recepten, mailt u mij dan gerust.

Hubertine Wibier. hubertinewibier@hetnet.nl

Vruchtboomkanker

Nectria galligena

Vruchtboomkanker is een mondiaal probleem op alle plaatsen waar appel en peer wordt geteeld. Vooral in gebieden met een gematigd klimaat waar veel vocht voorkomt. Als men weet hoe vruchtboomkanker ontstaat, welke maatregelen we kunnen nemen en hoe we oorzaken kunnen wegnemen, is de aandoening best beheersbaar.

Deze ernstige ziekte is een schimmel- of zwamziekte, die grote schade kan veroorzaken aan stam, takken en vruchten. Vruchtboomkanker komt bij appels meer voor dan bij peren, echter de verwoestende werking is voor beide gelijk. Steenfruit, zoals pruimen en kersen, zijn veel minder kwetsbaar.

Nectria galligena, de Latijnse benaming voor vruchtboomkanker, is een echte wond- of zwakteparasiet, de zwam dringt via de wonden, die door hagel, vorst, schurende takken, snoeien enz. zijn ontstaan, de bast binnen. Het mycelium, een netwerk van schimmeldraden, doorwoekert de bast. Op de takken vertonen zich eerst ingezonken vlekjes, vaak rondom een knop of de voet van een zijtakje. De bast op die plekjes scheurt spoedig. De kankerplekken kunnen zich nu snel uitbreiden. Vaak gebeurt dit in de lengterichting van de tak, soms echter ontwikkelt de kankerplek zich rondom de tak, die dan geheel afsterft. Als de bast rondom afsterft op jonge scheuten heet dat topkanker. De besmette bast sterft af en wordt afgestoten. Er ontstaan dan open kankerwonden. Aan de randen ontwikkelt zich callusvorming, een weefsel dat de wond probeert af te sluiten. Maar al te vaak is de tak al afgestorven voordat de wond geheel is.

De zwam vormt twee soorten sporen, namelijk de conidiën die op de grijs-witte knobbelvormige

zwamkussentjes voorkomen en de ascosporen die zich in de nazomer ontwikkelen. 's Winters vindt men in spleten van de kankerplekken kleine rode peritheciën, waarin de ascosporen zich bevinden. Voor het vrijkomen van de ascosporen is regen nodig. De eerste rijpe peritheciën zijn in het begin van de herfst klaar. De regen en de wind zorgen voor verspreiding van de ascosporen. In deze periode komt de conidienvorming ook op gang. Door de talloze wondjes die ontstaan tijdens het fruit plukken en bladval, zijn in het najaar de omstandigheden voor infectie het gunstigst. Hagelbuien in de herfst dragen ook een steentje bij om de infectie een kans te geven. Infecties door conidiën blijven beperkt tot de boom waarop deze sporen zijn gevormd.

Vrucht

De zwam tast naast het hout ook de vruchten aan van appel en peer. De infectie van vruchten treedt op via kelkblaadjes, lenticellen en wondjes. Op de vruchten ontstaat, meestal bij of rondom de kelkholte, een donkerbruine, rottige plek, die zich langzaam uitbreidt en ten slotte de gehele vrucht tot rotting brengt. Meestal valt de vrucht eerder af. Op de vruchten worden alleen conidien sporen gevormd. Deze door kanker veroorzaakte vruchtrot wordt ook wel neusrot genoemd.

Oorzaken

Omstandigheden die kanker bevorderen:

Aanwezigheid van wonden, zoals blad-, snoei- en plukwonden.

Beschadigingen door parasieten, insecten en weersomstandigheden.

Te sterke groei en het niet verhouden van de twijgen, door overdadige bemesting.

Aanwezigheid van kanker in de omgeving. Kanker is een sterk boomgaardgebonden probleem, afhankelijk van de aanwezigheid van kankers in de omgeving, het microklimaat en de bodem.

Regen. Noodzakelijk voor het vrijkomen van de ascosporen uit bestaande kankers.

Snoeien

Het snoeien van bomen veroorzaakt wonden die fungeren als invalspoorten. Het verdient daarom aanbeveling te snoeien bij droog weer. Onder droge omstandigheden vindt er maar weinig verspreiding van sporen plaats. Zorg tevens voor vlijmscherp snoeigereedschap zodat gladde wonden ontstaan. Gladde wonden worden sneller afgegendeld dan ruwe en het kost aanmerkelijk minder energie voor de boom. Kankersporen worden overgebracht door snoeigereedschap, ontsmet het regelmatig met spiritus.

Groeisnelheid

Een (te) sterke groei van

Vruchtboomkanker

Nectria galligena

vruchtbomen verhoogt de kans op aantasting door kanker. Maatregelen die een te sterke groei bevorderen, zoals een overdaad aan stikstof, dienen dan ook vermeden te worden. Eenzijdige stikstofbemesting werkt de aantasting in de hand, hierdoor groeien in de herfst de bomen te lang door, het hout kan voor de winter niet volledig meer uitrijpen (verhouten) en de kans op vorstbeschadiging is dan groot. De door de vorst ontstane wonden zijn gemakkelijk infecteerbaar.

Omgekeerd kan ook een groei-stoornis, zoals bv. veroorzaakt door wateroverlast ten gevolge van een slechte drainage, leiden tot een in versterkte mate optreden van vruchtboomkanker.

Parasieten

Ook insecten en parasieten leveren een bijdrage aan de besmetting, zoals de wollige bloedluis. Het giftige speeksel van de bloedluis prikkelt het houtweefsel zodanig dat er knobbelachtige gezwellen ontstaan. De sapcirculatie wordt hierdoor gehinderd. Het hout rijpt slecht uit en wordt dan vorstgevoelig, door het hoge vochtgehalte in de houtcellen. De hierdoor ontstane kleine vorstscheurtjes zijn weer een invalspoor voor besmetting met vruchtboomkanker. Bloedluis is goed te bestrijden door oorzakende factoren te hangen.

Zwamziekten

Andere zwamziekten zoals monilia en schurft, die eveneens het hout aantasten, denk aan takmonilia en takschurft, veroorzaken verwondingen aan het hout waar de sporen van de vruchtboomkanker naar binnen kunnen. Een schurftbesmetting kan de voorloper zijn van een kankeraantasting, omdat de asco- en conidiënsporen kunnen binnendringen via de schurftplekjes op de bladstelen. Een bespuiting met een fungicide tegen schurft is ook een indirecte bestrijding tegen kanker. Door de besmettingsbronnen van schurft en monilia weg te nemen, blad weg te harken en verrotte vruchten te ruimen, bestrijdt men indirect ook de vruchtboomkanker.

Vruchtboomkanker

Nectria galligena

Microklimaat en de bodem

Vruchtboomkanker komt het meest voor op vochtige, zure gronden. Op slecht doorlatende en zure gronden groeien vruchtbomen slecht en kunnen hierdoor weinig weerstandsvermogen opbouwen. Door het geringe weerstandsvermogen herstellen kleine wonden door groei, hagel enz. slecht en worden nieuwe invalspoorten gecreëerd. Probeer door middel van greppels en drainage de grondslag te verbeteren. Kalkgiften zullen het pH-gehalte, de zuurgraad van de grond, verbeteren en zo voor een beter microklimaat zorgen.

Bestrijding

Zowel preventief als met gewasbeschermingsmiddelen is mogelijk.

Zorg voor een doelmatige ontwatering.

Zorg voor een goede zuurgraad van de grond door bekalking.

Zorg voor een goede structuur van de grond. Voorkom eenzijdige bemesting.

Hoge stikstofdoseringen bevorderen kanker.

Behandel beschadiging aan stammen, snoeiwonden, met een wondafdekmiddel waar bv. 3% thiofanaat-methyl in zit. Dit werkt zowel preventief als curatief.

Aangetaste takken zo spoedig mogelijk wegsnoeien, besmette scheuten al in de zomer snoeien.

Aangetaste plekken in de stam of gesteltakken wegsnijden of frezen, tot op het gezonde hout. Daarna weer afdekken met wondafdekmiddel (3% thiofanaat-methyl).

Vruchten met neusrot plukken / rapen (niet op de composthoop!).

Snoeigereedschap moet scherp zijn voor gladde wonden, gereedschap ontsmetten.

Zodanig snoeien dat de takken niet langs elkaar schuren.

Besmette takken, materiaal van uitgesneden wonden, niet op de composthoop, maar verbranden.

Uitsnijden

Hoe eerder de kankeraantastingen worden verwijderd des te beter. In de ideale situatie betekent dit dat kankers in het voorjaar of de zomer direct verwijderd worden zo gauw ze zichtbaar worden. In deze periode valt er gewoonlijk minder neerslag en is er dus minder kans op infectie van de wonden. Bovendien verloopt dan het wondhelingsproces het snelst. Verwijdering van de kankers na de bladval in november en december valt op het ongunstigste tijdstip. In deze periode zijn de omstandigheden voor infectie van gemaakte wonden het gunstigst.

Tekst en beeld Jans Koops

Appelrassen die gevoelig zijn:

Beauty of Bath
Laxton's Superb
Benoni
Lemoenappel
Brabantse Bellefleur
London Pippin
Court Pendu
Lord Lambourne
Eijdsener Klumpke
Manks Codlin
Glorie van Holland
Notarisappel
Gravensteiner
Present van Engeland
Groninger Kroon
Schone van Boskoop
Gronsvelder Klumpke
Yellow Transparent
Keswick Codlin
Zoete Grauwe Reinette

Perenrassen die gevoelig zijn:

Conference
Précese de Trévoux
Dirkjespeer
Triomphe de Vienne
Oomskinderpeer
Winterrietpeer

E-magazine Smultuin

Kent u het digitale tijdschrift Smultuin al? Het wordt uitgegeven door Claudia Reina. Zij maakt reportages voor papieren tijdschriften en geeft ook haar eigen e-magazine Smultuin uit. Eerst had zij het boek 'Onze smultuin' gepubliceerd vol recepten en verhalen. Het nieuwe e-magazine is een vervolg hierop. Dit geesteskind van Claudia staat boordevol informatie over (moes)tuinieren, oogstverwerking, tuinbeestjes, boekentips, tips voor uitjes, informatie over kwekerijen, enz. enz. Zij bedenkt smaakvolle combinaties, soms afkomstig van haar eigen smultuin waarin zij op biologisch-dynamische wijze groente en fruit kweekt.

Het is een online tijdschrift van een vijftigtal pagina's in een dwarse opmaak, dat informeert over het wel en wee van de seizoenstuin door de jaargetijden heen en uiteraard over de culinaire toepassingen van de opbrengst. Het blad borduurt voort op de personages (vier dames en tuinman Dennis) uit het boek; zij hebben in dit maandblad elk een eigen rubriek. Zo laat de schrijfster zich bij een tuin- en smulboek met mediterrane sfeer inspireren door de Olijffjes, twee vriendinnen die bijna altijd over eten praten. De rode draad in dit boek is hun liefde voor koken en (moes)tuinieren. Klassieke gerechten zijn opgewaardeerd naar supergezonde gerechten voor lekkerbekken. Alle ingrediënten komen uit eigen tuin, van biologische markten of uit de natuurvoedingswinkel en zijn in een groene kleur gedrukt, zodat het recept makkelijk te overzien is. Mis je een ingrediënt? Van de schrijfster mogen de recepten met een korreltje zout genomen worden.

Nummers zijn los te koop voor € 2,50. Je kunt ook lid worden van de Smultuinclub, dan ontvang je voor € 27,50 een jaar lang elke maand een exemplaar in je mailbox (pdf-bestand), zonder advertenties. Je kunt ook eerst een gratis proefnummer aanvragen. Meer info hierover via de website van Claudia zelf: www.smultuin.nl.

4 keer per jaar Pomospost in huis!

Bij lidmaatschap van de NPV

De NPV heeft als doel het opsporen en in stand houden van oude fruitrassen. Een belangrijke taak daarbij is het geven van advies over aanplant en onderhoud.

Als u vragen heeft kunt u contact opnemen met de vereniging. Met uw lidmaatschap (€ 30,- per jaar) steunt u de vereniging en krijgt u daarnaast leuke voordelen en ontvangt u vier keer per jaar ons magazine.

Ook lid worden? Stuur dan even een e-mail met uw naam en adres naar onze ledenadministratie. E-mail: nico-zushovinga@hetnet.nl

Kaneel-perentaart

Ingrediënten

- 250 gram roomboter
- 4 eieren
- 100 ml yoghurt
- 1 zakje vanillesuiker
- 200 gram suiker
- 250 gram zelfrijzend bakmeel
- snufje zout
- 75 gram kaneel
- 5 grote peren
- ½ potje perenstroop

Bereiding

Mix de roomboter met de suiker, vanillesuiker en het zout tot een romige massa. Voeg al kloppend één voor één de eieren toe en ook de yoghurt. Schil de peren en snijd deze in kleine stukjes. Schep ze even droog in enkele eetlepels zelfrijzend bakmeel. Voeg zelfrijzend bakmeel, kaneel en de stukjes peer aan het beslag toe en schep alles luchtig door elkaar.

Verwarm de oven voor op 175 graden en bak de taart in 1 uur gaar. Haal deze uit de oven en laat hem afkoelen. Besmeer de afgekoelde taart met de perenstroop.

Monchou dadeltaart

Ingrediënten

- 250 gram bloem
- 150 gram roomboter
- 1 ei
- 100 gram suiker
- 1 zakje vanillesuiker
- 2 pakjes monchou
- 200 ml slagroom
- 350 gram dadels
- ½ potje citroenjam

Bereiding

Maak een bodem van bloem, koude gesneden roomboter, vanillesuiker en suiker en het losgeklopte ei. Vet een springvorm in en bekleed de bodem met bakpapier. Druk het stevige deeg uit op de bodem met een klein opstaand randje.

Verwarm de oven voor op 175 graden en bak de bodem in 15 á 20 minuten gaar (maar niet te hard)

Haal de bodem er uit en laat deze zonder rand afkoelen.

Mix de monchou en de slagroom tot een romige massa en schep deze op de gebakken bodem.

Ontpit de dadels en snijd deze in stukjes. Leg deze op de taart. Verspreid tot slot de citroenjam over de dadels en plaats de taart ongeveer een uur in de koelkast.

Compote van kweeper, appelen en sinaasappelen

Ingrediënten

- 1 kg kweeperen
- 1 kg appelen
- 5 sinaasappelen (geraspt en in partjes verdeeld)
- 1 citroen (sap)
- 500 gr suiker
- kaneelstokje
- kruidnagelen
- gember of kardamon

Bereiding

Schil de kweeperen en appelen. Verwijder de klokhuizen en snij ze in stukken. Zet eerst de kweeperen op met wat water, breng ze aan de kook en laat ze zachtjes doorkoken. Voeg na ongeveer een half uur de appelen toe. Laat alles nog een klein halfuurtje zachtjes doorkoken. (Soms moet het wat langer koken, afhankelijk van de grootte van de kweeperstukjes.) Voeg dan de suiker, citroensap en de sinaasappelen, rasp en partjes, toe. Laat alles nog een kwartier zachtjes doorkoken. Verwijder eventueel de kruidnagelen en het kaneelstokje. Doe het heet in met soda omgespoelde potten en sluit het onmiddellijk luchtdicht af. Of weck het een half uur op 90 graden.

Tekst: Lineke van Baarsen

Een lekker lunchbroodje

Ingrediënten

- 1 mueslibolletje
- roomboter
- een plukje veldsla
- plak oude kaas
- 1 lepel mascarpone
- verse vijgen

Bereiding

Snij het broodje open en besmeer beide kanten met roomboter. Schik de veldsla erop met daarna een plak oude kaas. Smeer hierover heen de lepel mascarpone. Schil de vijg en leg hem in plakjes op het bolletje. Zet tot slot de andere helft van het broodje erop.

Tekst: Lia Simons

Appel- en walnootchutney

Het najaar ieder jaar weer een feest. De tijd van oogsten is aangebroken. In het bos, veld of in eigen tuin is van alles te vinden. Gratis of bijna voor niets. Alleen wat moeite moet je ervoor doen. En ieder jaar heb ik meer ideeën dan tijd om allerlei lekkers te maken.

Ingrediënten

- 2 kg appels (geschild, klokhuizen verwijderen en in blokjes gesneden)
- 1 kg uien (schoongemaakt en in blokjes gesneden)
- geraspte schil en sap van 2 sinaasappelen
- 500 gr rozijnen
- 250 gr walnoten (gehakt)
- 1 eetl gemberpoeder
- 1 eetl kaneel
- een paar kruidnagelen
- 1 ltr wijnazijn
- 500 gr bruine basterdsuiker

Bereiding

Doe alle ingrediënten, behalve de suiker, in een grote pan. Breng het aan de kook, dek het af en laat zachtjes doorkoken. Af en toe even roeren. Ongeveer een uur of totdat de appels zacht zijn. Voeg de suiker toe en laat het nog een half uurtje doorkoken. Doe het heet in de met soda omgespoelde potten en sluit ze onmiddellijk. Zelf weck ik ze daarna nog een half uur op 90 graden, zodat ik er zeker van ben, dat ze luchtdicht zijn.

Word ook lid van de NPV

En ontvang 4 keer per jaar de Pomospost in huis

De NPV heeft als doel het opsporen en in stand houden van oude fruitrasen. Een belangrijke taak daarbij is het geven van advies over aanplant en onderhoud.

Als u vragen heeft kunt u contact opnemen met de vereniging. Met uw lidmaatschap steunt u de vereniging en krijgt u daarnaast leuke voordelen en ontvangt u vier keer per jaar ons magazine.

Ook lid worden? Stuur dan even een e-mail met uw naam en adres naar onze ledenadministratie. E-mail: nico-zushovinga@hetnet.nl

€ 30,-
per jaar

Entdagen

- 18 februari** Slochteren Entdag in de werkschuur bij de parkeerplaats van de Fraeylemaborg te Slochteren. 10.00 – 16.00 uur
- ~~Zo~~ **26 februari** Entdag in de overtuin van de buitenplaats Welgelegen in Warnsveld (tegenover de NH kerk aan de rand van het centrum) Molenstraat 6 723! KN. Info: Hennie RosseL hennie@rossel.nu
- Vr 2/za 3 maart** Veendam Sorgvliethal. Tuin en zo De NPV staat met een stand waar u fruitbomen kan laten enten. Info Frits Timmer Tel. 0591-361601
- 3 maart** Entdag in boerderij Plaats De Opslach 24 8405 BW te Luxwoude (tussen Drachten en Heerenveen, nabij de A7) Griet Bergsma Tel: 0513-529357 Tijd van 11 tot 15 uur.
- 3 maart** Entdag bij Erve Brooks in Gelselaar op van 10.00 uur tot 14.00 uur. De NPV staat met een stand waar u fruitbomen kan laten enten. Info Marcel Tross: Tel. 0545-293003 info@pomoloog.nl
- Vr 9/za 10 & zo 11 maart** Exloo Manege. De NPV staat met een stand waar u fruitbomen kan laten enten. Info Frits Timmer Tel. 0591-361601
- 10 maart** Entdag Entdag, tijdens de met open dag van de Fruithof te Frederiksoord
- Za 17 & zo 18 maart** De NPV staat met een stand waar u fruitbomen kan laten enten. Open tuin-dagen van tuincentrum Weninkhof te Meddo. Info Marcel Tross: Tel. 0545-293003 info@pomoloog.nl

NB: Van de meer bekende oude rassen is meestal enthout op de entdagen beschikbaar, maar wilt u een bijzonder ras of wilt u weten of van een bepaald ras enthout op die dag inderdaad aanwezig is, neem dan contact op met degene die als infoadres bij de bewuste activiteit vermeld staat. Hij/zij zal proberen enthout van dat ras voor die dag te verzamelen.

Als men een groter aantal enten wil laten maken of een groter aantal onderstammen wil ophalen neem dan ook even contact op.

Gewoonlijk zijn de volgende onderstammen beschikbaar:

Appel: Zaailing Bittenfelder, M106, M26, M9 en M7.

Peer: Zaailing en Kwee A.

Pruim: Saint Julien A.

Kers: Prunus Avium, Gisela5. (niet altijd beschikbaar).

Een door ons geënt boompje kost € 2,50 een losse onderstam € 1,50 behalve de kersenonderstam Gisela5 (indien beschikbaar), deze kost 3,50

Notulen extra ledenvergadering NPV

d.d. 8 oktober 2011

Aanwezig van het NPV-bestuur: Charley Erkens, voorzitter, Nico Hovinga, secretaris, Harm Moek, penningmeester, Roelf Koning, Gerard Brouwer en Heim Nagelhout, Algemene bestuursleden.

Aanwezig van Bestuur Fruithof: Jans Koops, voorzitter, Gerard Brouwer, algemeen bestuurslid en Janny Thijms, secretaris.

Aanwezig zijn de volgende leden: Henk Houtman, Lieuwe Heins, Theun Kooistra, Toos Verdouw, J. Savelkoel, Jan Veel, Albert Smedinga, Griet Bergsma, Frits Timmer, Y.H. van der Wielen, Tammo Katuin en Gerrit Pollard.
Toehoorder: Jet Houtman.

Opening door de voorzitter Charley Erkens.

Hij spreekt een hartelijk welkom uit aan de aanwezigen. Hij deelt mee dat het programma is gewijzigd en dat dit per e-mail is doorgegeven. Helaas zijn hiermee niet alle leden bereikt. Er was te weinig tijd voor een brief.

Spreker vandaag Harm E. Waalkens over duurzaamheid. Hij komt om 11.00 uur spreken.

Mw. Bergsma zegt dat ze het onbeleefd vindt tegenover de leden om een spreker in te lassen in de ledenvergadering. De voorzitter zegt dat er evenveel tijd is voor het afwerken van de agenda als was gepland. De heer Houtman zegt dat de voorzitter zich daar dan ook aan moet houden.[Onderkop]

2. Mededelingen

De voorzitter meldt dat Jan Schreurs heeft bedankt als bestuurslid. De vacature komt op de ledenvergadering van 2012 aan de orde.

De secretaris leest voor wie er zich hebben afgemeld. In totaal zijn er 17 afmeldingen.

Vanuit de leden zijn er geen mededelingen.

3. Ingekomen stukken

Een brief van Henk Houtman. De voorzitter meldt dat er meer brieven zijn geschreven, maar ze zijn niet bij het bestuur binnengekomen. De laatstgenoemde brieven worden niet door het bestuur behandeld.

De brief van Henk Houtman: Henk wil graag dat de speerpunten uit de notitie Fris en Fruitig worden besproken en verwijst naar de brief van Harry van der Laan in de Pomospost. Hij vraagt toelichting op de financiële ondersteuning van de NPV aan de Fruithof. De cijfers van de NPV en de Fruithof kloppen niet. Er is bovendien een tekort bij de Fruithof van ± 4200 euro. Er staat nergens hoe dit in 2011 wordt opgelost.

De voorzitter vraagt Jans Koops een toelichting te geven. Hij legt uit: De Fruithof heeft verschillende bedragen ontvangen van de NPV. De Fruithof heeft er in natura iets tegenovergesteld. Dit antwoord neemt de onduidelijkheid voor de leden niet weg. Het gaat volgens Jans Koops over 'kruisposten'. Vraag van Henk Houtman: hoe wordt dit tekort in de begroting van 2011 verwerkt?

De voorzitter zegt dat dit een financieel-technisch verhaal is dat hier niet kan worden opgelost.

Gerrit Pollard vindt dat de balans ernaast had moeten liggen, omdat daarin zichtbaar wordt hoe de werkelijke situatie is.

De voorzitter geeft nog een kort overzicht over het traject dat wordt gelopen en stelt voor dat er volgend jaar een uitgebreid financieel overzicht beschikbaar is. Gerrit Pollard stelt voor dit in de volgende Pomospost te publiceren. De voorzitter zegt daarover nu niet te kunnen beslissen.

Jan Veel vraagt of de discussies binnen de vereniging niet worden besproken. De voorzitter antwoordt dat alles besproken kan worden binnen de structuur van een ledenvergadering.

De brieven zijn zeker gelezen en besproken binnen het bestuur en de inhoud wordt meegenomen. Het bestuur heeft de brieven die in de Pomospost staan niet ontvangen.

Gerrit Pollard zegt dat er nergens in de structuur, waaraan de voorzitter refereert, staat dat ingezonden brieven kunnen worden genegeerd.

Tammo Katuin vindt dat brieven niet genegeerd kunnen worden door het bestuur, ook al worden deze niet aan het bestuur gestuurd.

4. Verslag algemene ledenvergadering 16 april 2011.

Griet Bergsma heeft een vraag over het verslag: het bestuur communiceert alleen met leden die aanwezig zijn. Wat doet u met de leden die het niet met de gang van zaken eens zijn.

De voorzitter zegt dat hij gesprekken heeft met deze leden. Bij de inhoud van deze gesprekken worden door Griet Bergsma vraagtekens gezet.

Gerard Brouwer mengt zich in het gesprek en zegt dat het een vertrouwenskwestie is. Als dit vertrouwen er niet is, kan het bestuur beter stoppen.

Griet Bergsma vraagt uitleg over de 'hoog-laagcultuur'. Jan Veel vindt dat we eerst de tekst van de notulen moeten bespreken en dan eventueel over de inhoud kunnen praten.

Volgens Griet Bergsma is er niet gestemd zoals in de notulen is aangegeven. De voorzitter zegt dat er wel is gestemd, zelfs twee keer.

Griet Bergsma heeft nog een vraag over de website. Die zou per 1-10-2011 in de lucht zijn.

De voorzitter zegt dat deze per 1-11-2011 in de lucht komt.

De overige leden hebben geen op- of aanmerkingen. De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Inbreng leden n.a.v. ~~De~~ notitie *Fris en Fruitig*.

Gerrit Pollard vraagt om welke inbreng het gaat. Hij vindt het een confrontatie dat we ter plaatse inbreng moeten leveren. Het agenda-punt is onduidelijk. Verwacht werd dat er schriftelijke inbreng was die nu besproken zou worden.

Jan Veel brengt het belang van regionale collectievorming, het inzetten van kennis en determinatie in. Dit mist hij in de notitie. De voorzitter neemt deze punten mee.

Gerrit Pollard merkt op dat het aanvankelijk ging om een bestuurlijke fusie. Antwoord van de voorzitter: op grond van de ontwikkelingen tijdens het proces, richten we ons nu op een vorm van optimale samenwerking.

6. Inbreng leden over de gewenste vorm van samenwerking NPV/Fruithof tot aan de ALV 2012.

Toos Verdouw pleit voor een milde manier van omgaan met elkaar. Het gaat tot nu toe meer tegen elkaar dan met elkaar. We zijn vrijwilligers en het moet wel leuk blijven, anders haakt Toos Verdouw af. Gerrit Pollard vind het normaal dat je discussie voert over de inhoud. Hij houdt van rationele organisaties. Zijn ervaring is dat er bij de NPV niet gedaan wordt wat er is afgesproken!

Griet Bergsma zegt dat ze zich aansluit bij het voorstel van Harry van der Laan, punt 3 of 4, en verder alles te laten bij wat het is.

Jan Veel: zegt dat er een crisis is binnen de NPV. Met name omdat de determineerders hebben afgehaakt en voor zichzelf zijn begonnen. Ze voelden zich niet gesteund door het bestuur.

Roelf Koning reageert hierop dat mensen niet het gesprek zijn aangegaan voor ze weglieden.

Dat is hun zwaktebod.

Henk Houtman spreekt uit dat niemand van de mensen met kritiek zich beschikbaar stelt voor het bestuur. Hiermee laten ze hun kans

op directe inspraak liggen!

7. Plannen van de besturen van NPV/Fruithof tot aan ALV 2012.

Randvoorwaarden intensiveren samenwerking NPV/Fruithof. De voorzitter legt uit dat we in een proces zitten. De vorige ledenvergadering heeft ingestemd met de voortgang op de ingeslagen weg. De vorm waarin het eventueel wordt gegoten komt later. De voorzitter laat de randvoorwaarden voor het proces zien aan de hand van een powerpointpresentatie. Eerst wordt plaatje getoond van een perenboom met zeven verschillende perenrassen eraan. Dit is volgens de voorzitter een symbool van samenwerking.

De voorzitter geeft korte toelichting per punt. De aanwezigen kunnen erop reageren

Er worden wat tekstwijzigingen voorgesteld, aan de kerndoelstelling worden toegevoegd opsporen en behouden.

Er is een vraag over de route van de communicatie. Moet dat via het bestuur of via de Pomospost. Hierop wordt zowel door de voorzitter als door de zaal gereageerd.

Tammo Katuin stelt voor een vaste persoon in het bestuur te benoemen.

Antwoord van de voorzitter: de stukken van de leden kunnen naar de secretaris.

Gerrit Pollard heeft een vraag over 'nieuwe structuur'. Welke nieuwe structuur? Na de fusie? Of gaat het om een samenwerkingsstructuur?

Gerard Brouwer reageert hierop. Hij zegt dat een bestuurlijke fusie waarschijnlijk niet mogelijk is. Ook voor intensiveren van de samenwerking is structuur nodig.

Volgens Gerrit Pollard blijft het nog steeds onduidelijk waar het naar toe gaat.

Tot slot komen de effectindicatoren in beeld. Griet Bergsma zegt dat deze dingen niet een automatisch gevolg zullen zijn van fusie of samenwerking.

8. Rondvraag

Gerrit Pollard. Dat de determineerders zijn afgehaakt is een groot probleem. Hij geeft het advies om te kijken hoe we ze weer kunnen binnenhalen.

- Theun Kooistra reageert dat het bestuur zelf actief naar de determineerders kan zijn door de hele groep uit te nodigen voor een gesprek. Henk Houtman sluit zich bij dit voorstel aan.

- Lieuwe Heins zegt dat we ons niet uit elkaar moeten laten spelen. Een gesprek is te proberen.

Jet Houtman vindt dat je de mensen moet uitnodigen die onder de brief* staan, die voor zichzelf zijn begonnen. * brief van 'vrienden van oude fruitrassen'.

De voorzitter stelt voor hierover met Jan Veel in gesprek te gaan.

Henk Houtman stelt voor in gesprek te gaan met minstens een paar mensen van beide kanten. Afgesproken wordt dat Charley en Jan Veel een gesprek organiseren tussen twee bestuursleden en twee 'Vrienden van oude fruitrassen'.

Tammo Katuin vraagt of iemand weet waar alle boosheid vandaan komt. Laat men de oorzaak benoemen.

De voorzitter geeft aan dat deze bestaande 'cultuur' al 15 jaar bestaat.

9. Sluiting

Griet Bergsma vraagt nog aandacht voor een tentoonstelling oude fruitrassen, door haar georganiseerd op persoonlijke titel. Ze vraagt of mensen folders willen verspreiden. Ze zegt bewust het bestuur te hebben gepasseerd omdat dit volgens haar alleen maar remmend werkt. Wel heeft Griet Bergsma het logo van de NPV gebruikt. Harm Moek reageert hierop, en wijst deze werkwijze af. De voorzitter sluit zich hierbij aan.

Zeyerveen, oktober 2011

Janny Thijms, secretaris Fruithof

Spreker voor deze vergadering is dhr. Harm E. Waalkens.

Hij is in 1948 geboren op een akkerbouwbedrijf en is nu biologisch melkveehouder in het Oldambt. Zijn familie bestond uit Herenboeren. Harm is twaalf jaar lid geweest van de Tweede Kamerfractie van de PvdA. Hij was o.a. woordvoerder voor de landbouw en andere Europese zaken.

Hij pleit voor het belang van het behouden van de eigenheid van het landschap en het behoud van historiciteit ervan. De regering die nu aan de macht is (VVD/CDA), is bezig met afbraakpolitiek voor de natuur. De boeren, tuinders en fruittelers kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud van de natuur en de eigenheid van het platteland. Dit draagt bij aan saamhorigheid en geborgenheid waar mensen van nu behoefte aan hebben. Het telen en verkopen van streekproducten speelt hierbij een belangrijke rol. Er zijn veel invloeden van buiten op de ontwikkelingen, onder andere door de multinationals. Spreker heeft de politiek hierop gewezen, maar dit wordt nog niet opgepakt.

Aan de vragen uit de zaal wordt uitvoerig aandacht besteed.

De voorzitter bedankt dhr. Waalkens en biedt een fruitmand aan. Er zitten appels en druiven van de Fruithof in. Gerard Brouwer legt uit welke rassen het zijn.

Randvoorwaarden bij de intensivering samenwerking NPV en Fruithof

Voorstel besturen van NPV / Fruithof 8-10-2011

Op 8 oktober hebben de besturen in een extra ALV vergadering aan de leden de randvoorwaarden voorgelegd. In het voorstel, wat bij de volgende ALV op 7 april in stemming komt zal aan deze randvoorwaarden moeten worden voldaan. Zie elders in dit nummer het verslag van die vergadering.

Bij welke samenwerkingsvorm dan ook dienen de NPV en Fruithof financieel onderscheidend te blijven.

Bij een aantal leden is er de zorg dat een eventueel financieel fiasco van of de NPV of de Fruithof ook het einde zou betekenen van de ander. Deze zorg wordt mede ingegeven door eigendomsverhoudingen op de Fruithof. (Grond, opstallen, fruitbomen en stichting waarin de Fruithof participeert)

2. In de nieuwe samenwerkingsvorm zal de NPV/Fruithof maximaal ondersteuning bieden aan andere regio's en kerngroepen.

Bij een aantal leden is er de zorg dat er in een samenwerking geen ruimte meer is voor andere boomgaarden / collectietuinen. Leden worden gestimuleerd om in hun eigen regio boomgaarden / collectietuinen te behouden of op te zetten met ondersteuning van de nieuwe organisatie NPV/Fruithof.

3. De intensieve samenwerking is niet exclusief gericht op "Zuidwest-Drenthe". Uitwerking van kerngroepen in de regio's dient met kracht ter hand te worden genomen.

Een aantal leden geeft aan actiever te willen worden in de nieuwe organisatie, mits de geografische afstand niet te groot is en zij zich terug kunnen vinden in hun Couleur Regional.

In het proces tot een intensiveren van de samenwerking dienen de huidige besturen goed en tijdig te communiceren met de leden, discussie en overleg vindt plaats binnen de structuur van de NPV. Dat geldt zowel voor de besturen als de leden.

De voorstellen over de intensivering van de samenwerking de ALV van 7 april 2012 dienen per 1 maart ter beschikking te staan voor leden.

Het propageren en stimuleren van het gebruik, opsporen, behoud, beheer, onderhoud, restauratie en nieuwe aanplant van oude boomvormen en fruitrassen, is en blijft de hoofddoelstelling van de NPV.

Dit is en blijft de ambitie van de besturen, dit betekent echter niet dat om dit doel te bereiken geen andere, c.q. nieuwe wegen kunnen worden bewandeld. Dit is de kerndoelstelling van de vereniging NPV.

Doelen en uitgangspunten van de notitie Fris en Fruitig blijven richtinggevend bij de verdere uitwerking van de nieuwe structuur.

In de diverse discussieronden zijn de doelen en uitgangspunten van de besturen van NPV en Fruithof niet van tafel gegaan, wel aangescherpt en voorzien van commentaar. **Zie hierboven met aanvullende voorwaarden.**

De besturen van NPV/ Fruithof

Ingezonden brief van Henk Houtman

Als speerpunten/pijlers in de notitie 'Fris en Fruitig' staan:

Regio

Collectiebeleid

Determineren enz. (overzicht blz 4 en andere bladzijden)

Van deze pijlers is echter maar weinig over (brief aan het bestuur NPV 'Vrienden van het oude fruit' d.d. 20-06-'11). Een aantal van deze zaken zal toch eerst op orde moeten zijn, voordat er over enige vorm van samengaan gepraat kan worden. En als het zover komt, heeft het per jaar afstaan van een vastgesteld percentage van het NPV-lidmaatschapsgeld aan de Fruithof evenveel effect. Er kan dan véél minder gebeuren met de NPV (zie ingezonden brief van Hennie Rossel in het herfstnummer POMOSpost 2011). De zo belangrijke collectieboomgaard is uit de financiële zorgen, de toekomst van de NPV en de collectie van de Fruithof is voorlopig gewaarborgd.

Als u het als NPV-lid eens bent met dit voorstel, kunt u dat schriftelijk melden bij ondergetekende.

Henk Goutman,

Sonnevanck 23

1462 EK Middenbeemster.

Tel. 0299-681692 Of e-mail: jandorland@wanadoo.nl

Ingezonden brief van Lukas Duijts

Toen ik op 1 april van dit jaar de Pomospost toegestuurd kreeg, werd ik geconfronteerd met een agenda voor de ledenvergadering 16 april met daarin agendapunten betreffende een voorgenomen fusie met de Fruithof zonder verdere informatie. Daardoor kon ik mij van tevoren niet voorbereiden en door gebrek aan informatie dus ook geen mening vormen.

Ik heb het bestuur toen verzocht alsnog alle relevante stukken naar de leden sturen. De voorzitter deelde mij in zijn reactie mede, dat alle leden meer informatie zouden ontvangen in het begin van de week van maandag 4 april.

Op 14 april (2 dagen voor de ALV) kwam er een brief van het bestuur, gedateerd 3 april, zonder de gevraagde informatie. Het bestuur wilde vooraf geen informatie geven, want men had in de bestuursvergadering afgesproken, dat de betrokken documenten uitgereikt zouden worden tijdens de ALV.

Dat de kosten van het drukken en versturen van de vergaderstukken mede een reden zouden zijn om de stukken niet toe te sturen, zoals vermeld staat in de brief, is naar mijn mening een drogreden. Er was voldoende geld in de verenigingskas om de kosten van het drukken en het versturen te betalen.

Naar ik heb vernomen is ook bij de laatste ALV van 8 oktober j.l. wederom tijdens de vergadering een stuk uitgereikt en besproken dat betrekking heeft op de samenwerking met de Fruithof zonder dat de leden ook hier, vooraf kennis van hadden kunnen nemen.

Als er vergaderd wordt, dan horen, naar mijn mening, bij de agenda alle relevante vergaderstukken aan de leden te worden toegezonden. Wij zijn een vereniging. De leden nemen in de ALV besluiten en moeten dan vooraf goed zijn geïnformeerd om verantwoorde besluiten te kunnen nemen.

Het heeft er alle schijn van, dat het bestuur de vragen van de leden niet serieus neemt en zijn eigen koers blijft volgen, kortom naar leden wordt niet geluisterd.

In het gesprek, dat ik had met de voorzitter, werd mij nogmaals duidelijk dat wat het bestuur vindt, volgens het bestuur, de enig juiste weg is.

Met name de discussie over het samengaan van de besturen van de NPV en de Stichting Fruithof kan naar mijn mening pas zinvol worden besproken, als alle leden in de gelegenheid worden gesteld een mening te vormen. In een ALV kan dan op een democratische wijze door de leden van de vereniging een besluit worden genomen.

Het zal duidelijk zijn dat ik grote moeite heb met de wijze van besturen van de NPV. Ik wil mij daar niet langer aan ergeren en heb daarom mijn lidmaatschap opgezegd.

Lukas Duijts

POMOS_{post}

*Heel veel dank namens redactie van de Pomospost voor uw steun in 2011!
Wij wensen u fijne dagen en een goede jaarwisseling en veel leesplezier in 2012!*

*Jan Veel
Lars van Hemmen
Gerrit Polard
Harm Moek*

WORKSHOPS VOOR BETER VRUCHTBOOMONDERHOUD

Werk aan de winkel

Om een gezonde hoogstamvruchtboom of leifruit te behouden en daar jaarlijks de vruchten van te plukken is specifieke kennis van een goede snoei noodzakelijk.

Het vermeerderen van fruitrassen vereist speciale technieken, u leert het allemaal in de Fruithof. Voor het seizoen 2012 organiseert de Fruithof weer diverse workshops.

Wij nodigen u uit, in de Fruithof te Frederiksoord!

Wintersnoei appel- en perenbomen

21 januari & 11 februari 2012 van 10.00 - 15.00 uur

Tweedaagse wintersnoei appel- en perenbomen

31 januari 2012 van 19.30 - 21.30 de theorie en
4 februari 2012 van 10.00 - 15.00 uur praktijk (in de boomgaard)

Vermeerderen van fruitrassen

10 maart 2012 's morgens theorie, 's middags praktijk.
Van 10.00 tot 15.30 uur.

Snoeien van leibomen

17 maart 2012 's morgens theorie, 's middags praktijk.
Van 10.00 tot 15.00 uur.

Zomersnoei appel en peer

25 augustus 2012 's morgens theorie, 's middags praktijk.
Van 10.00 tot 15.00 uur.

Pruimensnoei

15 september 2012 's morgens theorie, 's middags praktijk.
Van 10.00 tot 15.00 uur.

Extra inlichtingen over de workshops

Kijk op de website: www.fruithof-frederiksoord.nl
of bel met Marjan Sorgdrager 0522-452333 of 06-23568123

Inschrijven

Bij voorkeur via e-mail: info@bureautuinleven.nl

Workshops Fruithof Frederiksoord

Marjan Sorgdrager
e-mail: info@bureautuinleven.nl
mobiel: 06-23568123
telefoon: 0522-452333

Fruithof Frederiksoord

p/a Wetterkrite 53
9084 DN Goutum

Telefoon: 06-2300 5303
E-mail: info@ninaabbingtuinen.nl

